ב"ה.

גליונות לעיון בפרשת השבוע

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ שנה טביעית

יו"ל ע"י מוסד תורה והסכלה למבוגרים ולנוער
הסתדרות נסי מזרחי באמריקה

שמיני (תשי"ח) פרק י'. (מות שני בני אהרן)

גליון זה הוא המשך גליון שמיני תשי"ז, עיין שם ביחוד שאלה א'.

א. ויקחו בני אהרן נדב ואביהו איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם
בעל התורים ד"ת אשר לא צוה.
אמרי נעם " " " " : סרס המקרא ודרשהו: אשר צוה אותם לא תקריבו, ומשמע אשר לא צוה לטון אזהרה, וכן גא' (דברים י"ז, ג') "וילך ויעבד אלהים אחרים... או לכל צבא השמים אשר לא צויתי" - אשר צויתי לא תעבדו. והעולם סאינם יודעים סרוס המקרא הזה מקשים: והלא כמובן לא צוה להם שלא להקריב אש זרה, וכיון שלא הוזהרו - למה נענשו? ולא הבינו המקשים סרוס המשוש.
שם עולם ד"ת אשר לא צוה אותם: מתוך גנותם בא לידי שבחם: רק אשר לא צוה אותם, אבל לא אשר צוה אותם לא!
ר' שמשון רפאל הירש (תרגום מפרושו בגרמנית): אשר לא צוה אותם:...אפילו אם לא היו אסורים פרטי ההקרבה וההקטרה הזו, וכן אולי לא היו המקריבים אסורים בהקרבה באותו יום - דיו העדר הצווי (-"אשר לא צוה אותם") על ההקרבה להפכה לאסור גמור. אין חבר, אין פרט בכל פרשת הקרבנות, שרשאי המקריב לשפל בו על פי טעמו הסובייקטיבי: אפילו קרבנות נדבה - חובה עליהן להיותן כשמורות ונעשות בכל הנדרים והסדרים החלים עליהם. קרבת האלוקים שהאדם רוצה להגיע עדיה בהקריבו קרבן, תוסג רק ע"י ההקשבה לקול אלוקים, על ידי עשית רצונו וקבלת עול מלכותו. זוהי אחת הנקודות שבהן יהדות ועכו"מיות מתנגדות זו לזו נגוד גמור. העכו"מיות טואפת על ידי קרבנותיה להפעיל את האלוקות, שהסיע לאדם להסיג מאויו, קרבנו של היהודי משמעותו, שעם קרבנו יקריב היהודי את עצמו לעמוד לשרת לפני ה', לשעבד רצונו לרצון קונו. לפיכך כל הקרבנות אינן אלא נוסחאות של דרישות אלוקיות אשר המקריב מקבלן על עצמו בהקריבו קרבנו, על מנת שתהיינה נר לרגליו בדרך חייו. קרבנות שאדם בודה מלבו הן לפי זה ממיתים את האמת, שהעודתה לפרוש ממשלתה על האדם באמצעות הקרבן, בעוד שהקרבנות שבדו מלבם בני אדם מוסיבים לכסא את הסובייקטיביזם השרירותי בשטח אשר רק חציות והמשמעת להקב"ה יכ'דם מקומם... לא בדרכי פולחן הדיסים לפי האופנה (במקור Erfindungen gottesdienstlicher Novitaeten),
כי אם בהגשמת רצון בוראו הנאמר בתורתו 'צדק הכתן בפעולתו'.
1. שתי דעות לארבעת המפרשים הנ"ל בהבנת המלים "אשר לא צוה אותם" - מה הן דעותיהם ומה ההבדל העקרוני ביניהם?
2. עיין רש"י דברים י"ז ג' ד"ה אשר לא צויתי. לאיזו משתי הדעות הנ"ל הוא נוטה בפרושו שם?
3. השבר מהו חטא נדב ואביהו לדעת הירש!
4. השוה את דעתו לדעות שהובאו בגליון שמיני תש"ז, שאלה א בשם מיתת נדב ואביהו והשבר, מה ביניהם, (ביחוד מה ההבדל בין דעתו לדעת הבאור.)

ב. הוא אשר דבר ה'
רש"י ד"ה הוא אשר דבר ה'
ראב"ע " " " "
רמב"ן " " " "
רבנו בחיי : בשני מקומות דבר. האחד במעמד סיני, הזהיר הכתוב (שמ' י"ט) "גם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו פן יפרץ בהם ה'... "והשני באהל מועד (שמ כ"ט) "ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי."
בן אמוצג "אם למקרא": לא מצאנו בדברי ה' כדברים האלה; ומי שיש לו עינים לראות יראה, כי זה לאות, שלא כל אשר דבר ה' למשה נכתב בתורה ודברים הרבה לא נמסרו לו להעלותם על ספר ולא היו נודעים לנו כלל מהתורה שבכתב...
1. מה הקשי בפסוקנו ויכין מצאנו קשי דומה לזה במקומות אחרים בתורה.
2. מה הן הדרכים השונות ביסוב הקשי? וע' שמות ל"ב כ"ז "ה כה אמר ה' דש"י-רמב"ן
3. מדוע אין רש"י הולך בשיטתו זו גם בבראשית כ"ד נ"א?
4. במה דומה הקושי בפסוקנו לקשי שבפרשתנו ט' כ' ובמה שונים הכתובים זה מזה? (ולכן אין דרך הרמב"ן שם כדרכו כאן.)
5. התוכל לציין פסוקים בתורה, אשר הם כדברי בן אמוצג כאות לקיום תורת שבעל פה?